Раслыйм: Р.Г.Каримова

"Кечкенә яшьтәгеләр өчен 1нче "Аист"
балалар бакчасы балалар бакчасы мөдире
Боерык № 70 31.08.2018

Педсовет карары нигезендә расланды
Протокол № 1

28.08.2018 ел.

2018-2019 НЧЫ УКУ ЕЛЫНА
БЕРЕНЧЕ КЕЧКЕНӘЛӘР ТӨРКЕМЕНЕҢ
БЕЛЕМ ҺӘМ ТӘРБИЯ БИРҮ
ПРОГРАММАСЫ

ТӘРБИЯЧЕ :Миннегалеева И.Я.

Азнакай-2018

Эчтәлек

1. Аңлатма язуы.

2. Балаларның психик үсешенең яшь үзенчәлекләре

3. Балаларның милләтләре исемлеге

4. Комплекслы- тематик план

5. Танып белү.Табигать белән таныштыру / иҗтимагый тәрбия бирү буенча перспектив план

6. Сөйләм үсеше. Сөйләм үстерү буенча перспектив план

7. Матур әдәбият укубуенча перспектив план.

8. Иҗтимагый – шәхси үсеш

9. План сентябрь-май

10. Методик әдәбият

Аңлатма язуы

Әлеге программа “Туган телдә сөйләшәбез” укыту-методик комплектына һәм 1нче “Аист” балалар бакчасының белем һәм тәрбия бирү программасына нигезләнеп төзелде.

Программа белем бирү процессын эшкә ашыруны өлкәннәр һәм балаларның уртак эшчәнлеген, балаларның мөстәкыль эшчәнлеген үз эченә алган ике төп оештыручы модель ярдәмендә тәэмин итә; 2 яшьтән 3 яшькә кадәр булган балаларга белем биргәндә яшь үзенчәлекләренә җаңгәл килерлек укыту моделен күздә тота.

Программа балада һәрьяклы (физик, шәхси, танып белү, рухи, эстетик) үсешне арттыруга юнәлтелә һәм милли культура, туган якны, туган телне (татар һәм рус) өйрәнү аша аның баетылуын күздә тота.

Программа буенча түбәндәге бурычлар куела:

-балаларның сәламәтлеген ныгыту, сәламәт яшәү рәвеше алып баруга этәрү, физик һәм психик сәламәтлекләрен ныгыту;

-балаларда әйләнә –тирә дөньяга карата гуманлы караш үстерү, туган илне, туган телне яратырга этәрү, сөйләм культурасы һәм кешеләргә мәрхәмәтлелек сыйфатлары тәрбияләү;

-балаларда иҗади сәнгатькә, матур әдәбиятка карата кызыксыну уяту.

Бу бурычларны тормышка ашыру төрле төр эшчәнлек барышында тормышка ашырыла:

- -балаларның төрле төр эшчәнлек барышында тормышка ашырыла.(уен, аралашу,хезмәт, танып белү, матур
- әдәбият уку, иҗади сәнгать),
- -төрле режим моментларында белем эшчәнлеге процессында,
- -балаларның мөстәкыль эшчәнлек вакытында,

Балаларга белем бирү эшчәнлеге атнага, программа һәм САНПиН буенча, ун шөгыльдән артмаска һәм үткәрү вакыты 8-10 минут булырга тиеш.

Программа буенча түбәндәге максатлар:

-һәр баланың сәламәтлеге, эмоциональ иминлеге һәм үз вакытында төрле яклы үсеш алуы турында кайгырту;

- балаларның аралашучан, игелекле, кызыксыеучан, мөстәкыйльлеккә һәм иҗатка омтылучан итеп үстерү максатыннан чыгып төркемнәрдә кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелек атмосферасы тудыру;

- тәрбия һәм белем бирү процессын иҗади оештыру;

- балалар эшчәнлегенең төрле төрләрен киң куллану; укыту һәм тәрбия процессының нәтиҗәлеген күтәрү максатыннан аларны интеграцияләү

2-3 яшьлек балаларның психик үсешенең яшь үзенчәлекләре

Өченче яшьтә балалар мөстәкыйльрәк була башлыйлар. Предметлы эшчәнлек, бала белән өлкәннәрнең ситуатив- эшлекле аралашулары үсә бара, кабул итүчәнлекләр,

сөйләм, үз-үзләрен ирекле тотуның башлангыч формалары, уеннар, күрсәтмәле-тәэсирле фикер йөртүләре камилләшү.

Предметлы эшчәнлек үсеше төрле предметлар белән кулҗтуралы эш итү ысулларын үзләштерүгә бәйле. Мөнәсәбәттәш һәм кораллы эш гамәлләр үсә.

Охшарга тырышу обүекты сыйфатында һәм шулай ук балаларның үз активывлыгын да үстерүчеүрнәк итеп олылар тәкүдим иткән моделҗ нигезендә, кораллы эш-гамәлләр табигый активлыкны, белем һәм күнекмәләр ярдәмендә барлыкка килүче активлыкка үзгәртеп, баланың ирекле тәртибен үстерәләр.

Олылар белән уртак предмет эшчәнлеге барышында сөйләмне аңлау үсә. Сүз ситуациядән аерыла һәм мөстәкыйль мәгьнә ала бара. Балалар үзләрен әйләндереп алган предмет исемнәрен үзләштерүләрен дәвам итәләр, олыларның гади сүз белән белдергән үтенечләрен үтәргә өйрәнәләр. Бала аңлый торган сүзләр саны шактый арта. Бала олыларның күрсәтмәләрен генә түгел, ә аларның хикәяләүләрен дә аңлый башлый. Моңа бәйле рәвештә олыларның мөрәҗәгате нигезендә балаларның тәрпитләрен көйләү камилләшә.

Балаларның актив сөйләме интенсив үсә. 3 яшькә алар төп грамматик структураларны үзләштерәләр, гади җөмләләр төзергә тырышалар, өлкәннәр белән сөйләшкәндә барлык сүз төркемнәрен дә диярлек кулланалар. Актив сүзлек якынча 100-1500 сүзгә җитә. 3 яшь туларак сөйләм баланың яшьтәшләре белән аралашу чарасына әйләнә. Бу яшьтә балаларда уен, рәсем ясау, конструкөияләү кебек яңа эшчәнлек төрләре формалаша.

Уен процессуаль характер ала, анда иң мөһиме эш хәрәкәтләр. Балалар чын барлыкка якынлаштырылган уен предметлары белән уныйлар. Өченче яшҗнең урталарында бер предметны икенчесе белән алыштырып уйнау күнекмәләре барлыкка килә.

Балалар бакчасында беренче кечкенәләр төркеме балаларының режим моментларын оештыру

Көндәлек режим ул- балаларның эшчәнлек төрләре һәм ялының рациональ дәвамлылыгы, дөрес чиратлашуы. Режим моментлары түбәндәгеләрне истә тотып төзелде:

- балаларның төркемдә булу вакытлары;
- гамәлдәге санитария нормалары һәм кагыйдәләре(Сан Пин);
- мәктәпкәчә белем бирү өлкәсендә федераль дәүләт таләпләре;
- белем бирү процессын тормышка ашыруның үзенчәлекле шартлары (климатик, демографик, милли-мәдәни һ.б.);
- ел фасыллары.

Программаны үзләштерү, тормышка ашыру буенча өлкәннәр һәм балалар эшчәнлеге көндәлек режимда ике төп модельдә оештырыла: өлкәннәр һәм балаларның уртак эшчәнлеге, балаларның мөстәкыль эшчәнлеге.

1 нчекечкенәләр төркемеэшчәнлеге тематик планы.

Танып белү эшчәнлеге (32 сәг)

Бүлек	Тема	Сәгать
Безнең балалар бакчасы	Чишенү бүлмәсен карау	1
	Йомшакай бездә кунакта	1
	Йомшаккай тагын бездә кунакта	1
	“Тупны коткарабыз”(рәсем буенча)	1
	Юыну бүлмәсен карау	1
Мин дөньяның бер кешесе	Минем исемем бар	1
	Бу-мин	1
	Яраткан уен бүлмәбез	1
	КамАЗ машинасы	1
	“Безнеңурам”	1
Яңа ел бәйрәме	Электр лампасы белән таныштыру Гирлянда.	1
	Яшел чыршы	1
	Чыршы бизибез	1
	Без музыка залында	1
Кыш	Ап-ак кар ява	1
	Алсу урамга җыена	1
	Ләйлә суыктан курыкмый (рәсем буенча)	1
	Күгәрченнәр , чыпчыклар-безнең нәни кошчыклар	1
Әтиләр һәм әниләр.бабайлар һәм әбиләр	“Безнең әтиләр “(сюжетлы уен)	1
	Безнең апа (тәрбияче ярдәмчесенең эшен күзәтү)	1
	“Алсу бәйрәмгә җыена “ дидактик уен	1
	“Безнең әниләр” сюжетлы рәсемнәр карау	1
Халык иҗаты	Матрёшкалар	1
	Матрёшкалар	1
	Бармак уены белән таныштыру йорт хайваннары уен – күнегү	1
	“Чуар тавык “ әкиятен уку	1
Яз	Яз. Яз килә..	1
	Җәнлекләр урманда яшиләр	1
	Сыерчыклар. Карлыгачлар килде.	1
	Песиле тал бөреләрен карау	1
Җәй	Тузганак чәчәген карау	1
	Йорт хайваннары	1
	Балалар тавык һәм чебиләр ашата	1
	Ком һәм аның үзлекләре	1

Сөйләм телен үстерү. (32 сәг)

Бүлекләр	Тема	Сәгать
Безнең балалар бакчасы	Кем нәрсә эшли?	1
	Предметларның төсләрен тану һәм әйтү. ”Паровоз”дидактик уены.	1
	Уенчыклар бездә кунакта	1
	Пирамидалар	1
Көз	Яшелчәләр	1
	“Җил исә” уен күнегү“Кем нәрсә ашый? дидактик уен	1
	Урманда	1
Мин дөньяның бер кешесе	Алсу бүлмәсе	1
	“Бу өйдә кем яши?” дидактик уен	1
Минем – әйләнә тирәм	Алсу бездә кунакта	1
	Әминәнең туган көненә килегез	1
	Минем гаиләм	1
Яңа ел бәйрәме	Купшы чыршы	1
	Куян чыршы янында	1
	Песи белән кәҗә чыршы янында	1
	“Тылсымлы таякчык”	1
Кыш	Кошлар	1
	Юлны чистартабыз	1
Әтиләр һәм әниләр, бабайлар һәм әбиләр	“Шундый ук предметны тап”	1
	Машина һәм самолёт	1
	Мәрьямны табыйк	1
	Кына гөле	1
Халык иҗаты	Бармак уены белән таныштыру.”Йорт хайваннары “ уен	1
	“Чуар тавык” әкиятен уку	1
Яз	Бүлмә гөлләре(фикус, яран)	1
	Йөк машинасы	1
	Язгы урманда	1
	Бозау . бәрән . колын . кәҗә сез кайда?	1
Җәй	Балалар бакчасы ишек алдында	1
	Кызыксынучан тел	1
	Зоопарк	1
	Рәхмәт ,җәй	1

Матур әдәбият белән таныштыру (35 сәг)

Бүлек	Тема	сәгать
Безнең балалар бакчасы	“Үчтеки-үчтеки “ такмагын уку	1
	Ә.Бикчәнтәева”Туп-туп, тубыбыз” шигырен уку	1
	С. Сөләйманова “Ике” шигырен уку.	1
Көз	Йорт хайваннарын чакыру эндәшләрен уку	1
	Д.Гарифуллин ”Йә , алар кемнәр икән?”	1
	Б.Рәхмәтнең “Су” шигырен уку	1
Мин дөньяның бер кешесе	Г.Тукайның “Гали белән кәҗә” шигырен уку	1
	З.Туфайлова “Ул зур үскән “шигырен уку	1
	“Песи - нечкәбил” җырын җырлау.	1

Минем әйләнә -тирәм	М.Җәлил”Маэмай” шигырен уку	1
	М.Җәлил”Әтәч” шигырен уку.	1
	Җ.Тәрҗеманов “Маэмай” шигырен уку	1
Яңа ел бәйрәме кыш	Ә.Бикчәнтәева “Беренче адым” шигырен уку	1
	“Карга әйтә” эндәшен уку.	1
Кыш	Ә.Ерикәй “Беренче кар” шигырен уку	1
	Җ Тәрҗеманов “Йокы бабай экиятен сөйләү”	1
	С.Летов”Кар бабай “ хикәясен уку	1
Әтиләр- әниләр . әбиләр. бабайлар	Ш.Маннур “Яратам “ шигырен уку	1
	“Кәккүк- чыпчык “ уены.	1
	Г.Таһирова”Йокла курчак” шигырен уку	1
	Ә.Кари”Тавык” шигырен уку	1
	Э.Шәрифуллина”Иң матур әни”шигырен уку	1
Халык иҗаты	“Йомры икмәк “ рус халык әкиятен уку	1
	“Йомры икмәк әкиятен кабатлау”	1
	“Теремкәй” әкиятен уку	1
	“Теремкәй” әкиятен сәхнәләштерү	1
Яз	Ш.Галиев “Яз “ шигырен уку	1
	“Тор-тор тургай” такмагын уку	1
	“Тук-тук тукран “ эндәшен уку	1
	“Кояш чык-чык “ эндәшен уку	1
	Р.Батулла “Нурбәк” әкиятен уку	1
	К.Д.Ушинский “Казлар” хикәясен уку	1
Җәй	Ә.Кари “Чебиләр” шигырен уку	1
	С.Сөләйманова “Кызыл әтәч” шигырен уку	1
	Д.Гарифуллин”Мыраубикә “шигырен уку	1

Танып белү үсеше

«Танып белү» белем бирү өлкәсе эчтәлеге балаларда та-нып белү ихтыяҗларын һәм акылны үстерү максатларын тормышка ашыруга юнәлтелә һәм белем бирү бурычларын билгели.Баланы үзе яши торган урам, шәһәр (авыл) исемнәрен әйтергә өйрәтү. Әйләнә-тирә (шәһәр яки авылның төп объектлары), янәшәдәге предметлар, аларның билгеләнешләре белән таныштыруны дәвам итү. Кешеләр яши торган йортларның төзелеше, өй кирәк-яраклары турындагы кү-заллауларын үстерү. Балалар бакчасында, өйдә була торган вакыйгаларда (бәй-рәм иртәләрендә, якын кешеләренең һәм яшьтәшләренең ту-ган көннәре һ. б. бәйрәмнәр уңаеннан бүләк әзерләүдә, гаилә бәйрәмнәрендә катнашу һ. б.) актив катнашасы килү теләге уяту.Үз-үзләрен кунакта, дусларының туган көннәрендә, ха-лык бәйрәмнәрендә, балалар бакчасында әдәпле тоту ка-гыйдәләренә өйрәтү. Урамда, юлларда, җәмәгать транспор-тында тәртип кагыйдәләре белән таныштыру.Балаларда ял (бәйрәм) көннәрен кем белән, кайда (цирк-та, «Кырлай» аттракцион паркында, үзәк мәйданда, шәһәр урамнарында, шәһәрдән читтә) үткәрүләре турында сөйләргә теләк уяту. Вакыйгаларга уңай эмоциональ мөнәсәбәт чагылы-шын, алган тәэсирләрен өлкәннәр һәм балалар белән бүлешүгә омтылышларын хуплау. Туган якның кайбер

үсемлекләре: агачлар (каен, имән, чыршы), куаклар (сирень, гөлҗимеш), чәчәк атучы үлән үсемлекләр (тузганак, үги ана яфрагы), бүлмә гөлләре (яран, фикус) белән таныштыру. Бөҗәкләр (күбәләк, камка, энә кара-гы) турындагы күзаллауларын киңәйтү.Үзләре яшәгән җирлектәге йорт һәм кыргый хайваннар, аларның үзенчәлекләре белән таныштыру эшен дәвам итү. Хайваннар дөньясына, барлык тереклек ияләренә, табигатькә карата кызыксыну уяту. Балаларны тәүлек бүленеше һәм табигатьтәге сезонлы үзгәрешләрне, кешеләрнең ел фасыл-лары белән бәйле хезмәт эшчәнлеген күрә белергә өйрәтү. Әйләнә-тирә табигатьнең матурлыгына (салават күпере, агач-лардагы бәс, беренче чәчәкләр күренү һ. б.га) соклана белүкүнекмәләре үстерү.

Табигать белән таныштыру / иҗтимагый тәрбия бирү

Туган якның кайбер үсемлекләре: агачлар, куаклар, чәчәк атучы үсемлекләр, бүлмә гөлләре белән таныштыру. Бөҗәкләр турындагы күзаллауны ныгыту. Табигатьне (күренешләрне һәм объектларны) күзәтү. Предметлы дөнья белән таныштыру: предметлар һәм кораллар (исеме, сыйфаты, үзлекләре, эш-хәрәкәтләре).

Үзләре яшәгән җирлектәге йортһәм кыргый хайваннар, аларның үзенчәлекләре белән таныштыру. Хайваннар дөнҗясына, барлык тереклек ияләренә кызыксыну уяту. Балаларны тәүлек бүленеше сезонлы үзгәрешләрне, кешеләрнең ел фасыллары белән бәйле хезмәт эшчәнлеген күрә белергә өйрәтү. Әйләнә-тирә табигатҗнең матурлыгына соклана белү күнекмәләре үстерү.

Балалар бакчасында, өйдә булган вакыйгаларда (бәйрәм иртәләрендә, якын кешеләрнең туган көннәрендә, һ.б. бәйрәмнәр уңаеннан бүләк әзерләүдә, гаилә бәйрәмнәрендә катнашу һ.б.) актив катнашасы килү теләге уяту.Төрле һөнәрләр белән танышу. Узенең торган урыны, милләте, шәһәре турында күзаллауларны булдыру. Социаль күренешләр (үзе, якын кешеләр, өлкәннәр хезмәте турында күзаллаулар) белән таныштыру. Уенчыклар карау. «Тылсымлы» капчык», «Бу өйдә кем (нәрсә) яши?» дидактик уеннары, курчак белән дидактик уеннар. Уеннар, күңел ачулар, уен-көлкеләр. Йомыш кушулар (индивидуаль һәм кечерәк төркемнәргә бүлеп).

Табигать белән таныштыру / иҗтимагый тәрбия бирү буенча перспектив план

ай	1нче атна -Табигать белән таныштыру	2 нче атна- иҗтимагый тәрбия бирү	3нче атна- Табигать белән таныштыру	4нче атна- иҗтимагый тәрбия бирү
Сентябрь			Тема:Җиләк-җимешләр	Тема:Юлда
	Адаптация	Адаптация	Максат: 1) тышкы билгеләре һәм тәме буенча җиләк-җимешләрне аерырга өйрәтү, җиләк-җимешләр һәм аларның уңышын җыеп алутурын да күзаллауларын киңәйтү, җиләк-җимешләрнең исемнәреһәм алар ның билгеләрен белдерә торган сүзләр хисабына балаларның сүз байлыгын үстерү;	Максат: Юл һәм андагы хәрәкәт турында балаларда башлангыч мәгълүмат бирү, юл кыркынычсызлыгы кагыйдәләрен яшь үзенчәлекләренә туры китереп аңлату, транспорт төрлелеге турында әйтеп узу.
Ок	Тема:Яшелчәләр белән таныштыру	Тема:Камаз машинасы	Тема:Көзге табигать	Тема:Безнең апа

	Максат: Балаларның помидор, кыяр, кишер турындагы белемнәренныгыту; помидор, кыяр, кишернең форма, төс, тәм үзенчәлекләре(кызыл, йомшак, шома, тәмле, сусыл, шар формасындагы помидор;яшел, каты, шома, кытыршы кыяр; шома, кызыл, тәмле, каты кишер) белән таныштыру;	Максат: Балаларны КамАЗ машинасын һәм аның өлешләрен танырга,исемен әйтергә өйрәтү; уенның сүзләренә туры китереп, хәрәкәтләр ясау осталыгы булдыру; балаларның күзәтүчәнлеген, игътибарын, хәтерен, сөйләмен,уңай эмоцияләрен үстерү;	Максат: 1) балаларның көз (табигатьтәге үзгәрешләр, кешеләрнең киемеһ.б.) турында гади күзаллауларын формалаштыру;2) балаларның күзәтүчәнлеген, игътибарын, тәрбиячене тыңлый белү осталыгын үстерү;	Максат: Тәрбияче ярдәмчесе хезмәте белән бәйле эш хәрәкәтләрнеәйтергә өйрәтү (савыт-саба юа, ашарга алып килә, сөлгеләрне алмаштыра, бүлмәне җыештыра һ.б.); сүзлекне активлаштыру, яңасүзләр белән баету; уенчыкларны күләмнәре (зур, кечкенә) буенчаклассификацияләргә өйрәтү;
Ноябрь	Тема:Рәсемдәге кошларны карау	Тема:Йомшаккай бездә кунакта	Тема: Күгәрченнәр, чыпчыклар безнең нәни кошчыклар	Тема:Юыну бүлмәсен карау
	Бурычлар: балаларда күгәрчен, саескан турында гомуми күзаллаулар булдыру, кошларга карата кызыксыну уяту; балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын, күзәтүчәнлеген һәм сүз байлыгын үстерү; кошларга карата мәрхәмәтлелек тәрбияләү.	Бурычлар:балаларның уенчыклар турындагы белемнәрен киңәйтү, тәрбияче сорауларына җавап бирү осталыгын формалаштыру, уен-чык исемнәрен һәм аларның эш-хәрәкәтен белдерә торган сүзләр хисабына сүз байлыгын арттыру; сөйләм этикетының гади формала рын кулланырга гадәтләндерү,	Максат: Мәйданчыктагы җимлеккә килгән кошларны күзәтү, исемнәрен әйтү; гөр-гөр, чырык-чырык, кар-кар аваз иявртемнәрен ачыкитеп әйтер гә күнектерү; томшык, сикерә, гөрлиләр, җим, чүплиләр,чырылдый, җитез, өлгер сүзләре хисабына сүзлекне баету;	Максат: Балаларны юыну бүлмәсендәге предметлар (сабын, сөлге,кран, су, теш щёткасы, теш пастасы) белән таныштыру, функциональ билгеләнешләре турындагы күзаллауларын ачыклау;сүзләрне төрле грамматик формаларда куллану осталыгына ирешү, балаларның сөйләмактивлыгын, үстеру
Декабрь	Тема:Гирлянда	Тема:Минем исемем бар	Тема: Җәнлекләр урманда яшиләр	Тема:Чыршы бизибез
	Максат: балаларга гирлянда турында башлангыч белемнәр бирү, электр тогы турындагы күзаллауларын	Максат: баланы үзенең һәм иптәшләренең исемен әйтергә	Бурычлар: җәнлекләр турында балаларның белемнәрен киңәйтү	Бурычлар: балаларның Яңа ел бәйрәме турындагы

	нығыту; кызыл, яшел, сары төсләрне таный белергә күнектерү;балаларның игътибарын, шатлык хисләрен үстерү, сүз байлыгын киңәйтү;	өйрә тү, исемнәрне истә калдырырга, оялчанлыкны җиңәргә ярдәм итү; тәрбияче әйткәнне ишетергә һәм аңларга, фразаларны кабатларга күнектерү; балаларның хәтерен,игътибары н үстерү; балаларда зурларга һәм яшьтәшләренә кара та ягымлылык тәрбияләү.	һәм ны-гыту, җәнлекләрне таный һәм исемнәрен атый белергә өйрәтү; балаларның диалогик сөйләмен активлаштыру, фикерләвен, мөстәкыйльлеген үстерү; җәнлекләр белән кызыксындыру.	күзаллауларын баетуны дәвам итү; балаларның «Яңа ел бәйрәме» темасы буенча сүзлеген активлаштыру, тәрбияче соравына җавап бирү осталыгын, игътибарын, күзәтүчәнлеген, сенсор тою сәләтен үстерү; чыршы уенчыкларына карата сакчыл караш тәрбияләү
Январь	Каникуллар	Тема:Яраткан уен бүлмәбез	Тема:Йорт хайваннары	Тема: «Безнең урам»
		Максат: балаларны балалар бакчасы шартларына ияләндерүне дәвам итү, төркемдәге уен бүлмәсе, андагы махсус почмаклар белән таныштыру, «һәр әйбернең үз урыны» дигән төшенчәне аңлату һәм нығыту; сүзләрне һәм кыска фразаларны ачык әйтүләренә ирешү, сүз байлыгын үстерү; җиһазларга сакчыл караш һәм яшьтәшләренә карата ягым-лылык тәрбияләү.	Максат: балаларның йорт хайваннары (сыер, ат, песи, эт) турындагы белемнәрен (кайда яшиләр, нәрсә ашыйлар) киңәйтү, хайван нарның исемнәрен, хәрәкәтләрен әйтергә күнектерү;) сүзлекне баету, тәрбияченең сорауларына җа вап бирү, мөстәкыйльлек һәм активлык күрсәтү теләген үстерү; йорт хайваннарына карата кызыксыну тәрбияләү.	Бурычлар: балаларны урам, андагы объектлар, күренешләр белән таныш-тыру, аларга карата кызыксыну тудыру; балаларның күзәтүчәнлеген, игътибарын, сүз байлыгын үстерү; урамга соклану хисе тәрбияләү.
Февраль	Тема:Ап-ак кар ява	Тема:Безнең әтиләр	Тема: Боз һәм су	Тема: Бу — мин
	Максат: Карның үзлекләре белән танышу.(кар бөртекләрдән тора, алар күбәя, кар өеме хасил итә), карның тиз эрүчәнлеген тәҗрибә аркылы төшендерү, гигиеник таләпләрне үтәү.	Максат:Балаларны әтиләр һөнәренә кагылышлы сюжетлы кечкенәрәсемнәрне карарга, аларның эчтәлеген аңларга өйрәтү; эш-гамәлләрне белдерә торган сүзләр хисабына балаларның сүз	Максат: Балаларны боз белән таныштыру, аның ничек барлыкка килүе турында сөйләү, участокта тәҗрибә үткәрү, җылы тирәлектә бозның эреп суга әйләнүе турында аңлату,	Бурычлар: организм һәм аның өлешләре турында балаларда күзаллау формалаштыру, үзләрен бербөтен итеп кабул итәргә өйрәтү, гәүдә өлешләре турында

		байлыгын үстерү;		белемнәрен ачыклау һәм ныгыту; гәүдә өлешләренең атамалары хисабына балаларның сүзлеген активлаштыру; үзеңне, гәүдә өлешләреңне ярату,
Март	Тема:Рәсемдәге кошларны карау	Тема:. Безнең Әниләр (сюжетлы рәсемнәр карау)	Тема: Яз, яз килә...	Тема: Җыештыручы
	Максат: балаларда күгәрчен, саескан турында гомуми күзаллаулар булдыру, кошларга карата кызыксыну уяту; балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын, күзәтүчәнлеген һәм сүз байлыгын үстерү;кошларга карата мәрхәмәтлелек тәрбияләү.	Бурычлар: балаларны әниләр һөнәренә кагылышлы сюжетлы кечкенә рәсемнәрнең эчтәлеген аңларга өйрәтү; эш-хәрәкәтне белдерә тор-ган сүзләр хисабына балаларның сүз байлыгын үстерү; балаларның кабул итү сәләтен, куелган сорауларга кыска җөмлә белән җавап бирү осталыгын, игътибарын, әниләр карата хөрмәт тәрбияләү.	Бурычлар: балаларга язгы күренешләр (кар эри, тамчы тама, кояш җылыта, сулар җыела) турында башлангыч белемнәр бирү, сүз бай-лыгын киңәйтү һәм активлаштыру; балаларның күзәтүчәнлеген, игътибарын үстерү; табигатьтәге язгы күренешләр белән кызыксындыру.	Максат: Балаларны җыештыручыхез мәте белән таныштыру , пешекчеләр бүлмәсенә экскурсия, киемнәренә нинди эш кораллары белән кулларына игътибар иттерү.
Апрель	Тема: Сыерчыклар, карлыгачлар килде (рәсемнәр карау)	Тема: Матрёшкалар	Тема:Песиле тал бөреләрен карау	Тема: Бәйрәмнәр
	Максат: балаларны үзләренә таныш кошларны рәсемнән таныргa һәм исемнәрен әйтергә өйрәтү; балаларның сүз байлыгын арттыру, сүзлеккә сыерчык, сыерчык оясы, карлыгачсүзләрен кертү; игътибарны, күзәтүчәнлекне, тәрбияче белән аралашу, сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү;	Максат: Максат: уенчыкның исемен (матрёшка) дөрес әйтергә, төсендә һәм зурлыгында булган аерманы күрә белергә күнек терү; зур, кечкенә, сарафан, яулык сүзләре исәбенә сүзлекне активлаштыру; балаларның игътибарын,	Бурычлар:) балаларны песиле тал, аның өлешләре (ботаклар, бөреләр) белән таныштыру, табигатьтәге язгы күренешләр турында белемнәр формалаштыруны дәвам итү; сүз байлыгын киңәйтү һәм песиле тал, ботак, бөре, йомшак, хуш ислесүзләре	Максат: Балаларны татар, урыс, башка милләт халкының йола бәйрәмнәре, календарь бәйрәмнәр белән таныштыру, халкыбызның узенчәлекле бәйрәмнәре белән горурлану хисләре

		күзәтүчәнлеген, сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү; балаларда халык уенчыкларына кызыксыну тәр бияләү.	исәбенә сүзлекне активлаштыру; балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын, , хәтерен, үстерү;	тәрбияләү, бәйрәмнәрдә бүлмәләр, зал, урамнарның бизәлеше турында сөйләү
Май	Тема:Ком һәм аның үзлекләре	Тема: «Безнең Алсу» сериясеннән рәсем карау	Тема:Тузганак чәчәген карау	Тема:Йорт хайваннары
	Максат: балаларны комны тикшерергә (комны учка алырга, йомарларга һәм сибәргә), төсе буенча аның дымлылыгын билгеләргә өйрәтү; коры, дымлы, юеш, сибелүчән, сибелә, әвәләүсүзләре хисабына балаларның сүз байлыгын киңәйтү, игътибарны, сенсор тою сәләтен үстерү; ком белән уйнарга кызыксындыру.	Максат рәсемдәге предметларны таный һәм исемен әйтә белергә, рәсем эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирергә өйрәтү, сүзлекне активлаштыру; балаларның игътибарын, хәтерен үстерү, тәрбияче күрсәт-мәләрен ишетә һәм үти белүләренә ирешү; рәсемне кызыксынып карау теләге тәрбияләү.	Максат: балаларны үсемлекләр белән таныштыруны дәвам итү; тузга-нак чәчәген күрсәтү, аны танырга, исемен әйтергә, төзелеше (чәчәге, сабагы, яфраклары) буенча аера белергә өйрәтү; сүз байлыгын үстерү; тузганак, чәчәк, сабаксүзләрен сөйләмдә активлаштыру; балаларның сенсор тою һәм кабул итү сәләтен, игътибарын, күзә түчәнлеген үстерү	Максат: балаларның йорт хайваннары (сыер, ат, песи, эт) турындагы белемнәрен (кайда яшиләр, нәрсә ашыйлар) киңәйтү, хайваннар-ның исемнәрен, хәрәкәтләрен әйтергә күнектерү; сүзлекне баету, тәрбиянең сорауларына җавап бирү, мөстә-кыйльлек һәм активлык күрсәтү теләген үстерү;

Сөйләм үсеше

«Сөйләм үстерү» әйләнә-тирәдәге кешеләрнең үзара мөгамәләсенең конструктив ысул һәм чараларын үзләштерү максатларын тормышка ашыруга юнәлтелә һәм белем бирү бурычларын билгели. Баланы туган телендә төрле темаларга сөйләшергә, аралашырга өйрәтү; күргәннәре турында күзаллап сөйләргә генә түгел, тормышында булган вакыйгалар, башкарган эш-гамәлләре, үзен кызыксындырган күренеш һәм предметлар, туган як табигате объектлары турында да сөйләргә күнектерү.Сорауларга җавап бирергә өйрәтү. Үз фикерләрен әйтү, үтенеч һәм тәкъдимнәр белән өлкәннәргә мөрәҗәгать итү омтылышларын хуплау. Таныш булган татар (рус) халык әкиятләреннән өзекләр, шигырьләрне сәхнәләштереп сөйли белү күнекмәләре бирү. Балаларның уен барышында үзара мөнәсәбәтләрен (уендагы үзләренең эш-гамәлләре турында сөйлиләр, уенчыклар, аларны алмаштыручы предметларны сүзләр белән атыйлар) җайга салырга булышу. Балаларның сөйләмен барлык белем бирү өлкәләрен үзләштерү өчен кирәкле сүзләр белән баету.

«Матур әдәбият уку»балаларда китап укуга кызыксыну һәм ихтыяҗ формалаштыру максатларын тормышка ашыруга юнәлтелә һәм белем бирү бурычларынбилгели. Көчле хис-кичерешләр чыганагы булган китапка һәм өлкәннәр белән әдәпле аралашуга кызыксыну формалаштыру. Яшьтәшләре белән бергәләп тәрбиячәнең сәнгатьле уку яки сөйләмен тыңлау күнекмәләре булдыру. Татар халык әкиятләрендә, язучы һәм шагыйрьләрнең әдәби әсәрләрендә вакыйгалар барышын күрсәтмәлелек (уенчыклар, рәсемнәр, хәрәкәтләр) ярдәмендә күзәтергә, аларның эчтәлеген сүзләр, хәрәкәтләр, ишарәләр белән белдерергә өйрәтү. Уен гамәлләрендә катнашасы килү теләге булдыру, кыен булмаган сорауларга җавап бирергә, кара-каршы сөйләшүләр алып барырга күнектерү. Әдәби әсәрләргә карата хисси кичерешләр булдыру, әдәби сүзгә кызыксыну уяту. Китаптагы иллюстрацияләрне караганда, әдәби әсәр геройларын һәм аларның гамәлләрен танырга булышу. Татар халык авыз иҗаты үрнәкләре (юаткычлар, әйтемнәр, бармак уеннары) белән таныштыру. Кече фольклор формаларын көндәлек тормышта куллануны хуплау.

Матур әдәбият уку

«Матур әдәбият уку» белем бирү өлкәсе эчтәлеге балаларда китап укуга кызыксыну һәм ихтыяҗ формалаштыру
максатларын тормышка ашыруга юнәлтелә һәм белем бирүбурычларын билгели.

Көчле хис-кичерешләр чыганагы булган китапка һәм өлкәннәр белән әдәпле аралашуга кызыксыну формалаштыру.

Яшьтәшләре белән бергәләп тәрбияченең сәнгатьле уку яки сөйләмен тыңлау күнекмәләре булдыру.

Уен гамәлләрендә катнашасы килү теләге булдыру, кыен булмаган сорауларга җавап бирергә, персонаңларга үз мөнәсәбәтен белдерергә, кара-каршы сөйләшүләр алып барырга күнектерү. Әдәби әсәрләргә карата хисси кичерешләр булдыру, әдәби сүзгә кызыксыну уяту.

«Үчтеки, үчтеки»такмагын уку; Ә. Бикчәнтәеваның «Туп-туп- тубы быз»шигырен уку; С. Сөләймpraneованың «Ике» шигырен уку;Йортхайваннарынчакыруэн дәшләрен уку; Д. Гарифуллинның «Йә, аларкемнәр икән?»шигырен уку;
Б. Рәхмәтнең «Су» шигыренуку;Г. Тукайның«Гали белэнкәҗә» шигыренуку;З. Туфайлованың«Ул зу-у-у-рүскән» шигыренуку«Песи-нечкәбил»бишек җырынҗырлау; М. Җәлилнең«Маэмай»шигырен уку ;М. Җәлилнең“Әтәч» шигыренуку; Җ. Тәрҗе мановның «Маэмай»шигырен уку; Ә. Бикчәнтәенең «Беренчеадым» шигыренуку «Карга әйтә»эндәшен уку; Ә. Ерикәйнең«Беренче кар»шигырен уку ;Җ. Тәрҗемановның «Йокыбабай» әкиятенсөйләү;
С. Летованың«Кар бабай»хикәясен уку; Ш. Маннурның «Яратам»шигыренуку; “Кәккүк-чыпчык»уены; Таһированың «Йокла, курчак»шигырен уку; Э. Шәрифуллинаның «Иң матурәни» шигырен уку; Ә. Кариның «Тавык» шигырен уку; «Йомры икмәк»рус халыкәкиятен уку; «Теремкәй»рус халыкәкиятен уку; Ш. Галиевнең«Яз» шигыренуку; «Тор-тор, тургай»такмагын уку; «Тук, тук, тукран»эндәшен уку; «Кояш, чык, чык» эндәшен уку; Р.Батулланың «Нурбәк» әкиятенуку; Д. Ушинскийның «Казлар» хикәясен уку; Ә.Кариның «Чебиләр»шигырен уку; С. СөләймановаңыңКызыл әтәч»шигырен уку; Д. Гарифуллин ның «Мыраубикә»шигырен уку.

Матур әдәбият укубуенча перспектив план

Ай	1нче атна	2 нче атна	3нче атна	4нче атна
Сентябрь			Тема:«Үчтеки, үчтеки» такмагын уку	Тема: З. Туфайлованың “Шофер булам” шигырен уку
	Адаптация	Адаптация	Максат:. балаларны фольклор әсәрләре белән кызыксындыру, шигъри әсәрнең эчтәлеген аңларга өйрәтү;	Максат: шофер хезмәтенә карата кызыксыну уяту, юл йөрү кагыйдәләрен үтәргә кирәклеген төшендерү
О	Тема:Ә. Бикчәнтәеваның	Тема. Хайваннарны	Тема:С. Сөләй	Тема:. Җ.

	«Туп-туп- тубыбыз» шигырен уку	чакыру Эндәшен уку	манованың «Ике» шигырен уку	Тәрҗемановның «Йокы бабай»
	Максат:балаларга шигырь-нең эчтәлеген аңларга ярдәм итү, таныш предметларны таный һәм атый белергә, шигырьнең авыр әйтелешле аерым сүзләрен дөрес әйтергә өйрәтү	Максат: эндәшнең эчтәлеген аңлату, текстның эчтәлегеннән чыгып,аваз ияртемнәрен, ымлыкларны дөрес әйтүләренә, тәрбия че сорауларына дөрес җавап бирүләренә ирешү;балаларның кабул итү сәләтен, хәтерен, уңай эмоция ләрен үстерү;	Максат: шигъри әсәр белән кызык-сындыру, аның эчтәлеген аңларга өйрәтү, баланың үзе турында күзаллавын формалаштыруны дәвам итү; сүз байлыгын арттыру һәм активлаштыру	Максат: әкиятнең эчтәлеген аңлап кабул итүләренә ирешү; балаларның игътибарын үстерү; сорауларга дөрес җавап бирү омтылышы уяту.
Ноябрь	Тема:Д.Гарифуллинны ң «Йә, алар кемнәр икән?» шигырен уку	Тема: . К. Ушинскийның «Казлар»Хикәясен уку	Тема: Б. Рәх мәтнең «Су» шигырен уку	Тема. Ә. Ерикәйнең «Беренче кар»Шигырен уку
	Максат: шигъри әсәрне аңлап кабул итәргә өйрәтүне дә вам итү; бак-бак, мә-мә, кар-кар аваз иялтемнәрен кабатлау; балаларны шигырьдә бирелгән диалогка җәлеп итү, сүз байлыгын үстерү һәм активлаштыру	Бурычлар: казларны һәм үрдәкләрне аера белергә өйрәтү, хикәянекүрсәтмәлеле к кулланмыйча, аңлап кабул итүләренә ирешү; балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын, хәтерен, тәрбия-ченең күрсәтмәләрен үти алу осталыгын үстерү;	Максат: текстка туры китереп, хәрәкәтләр ясарга өйрә тү, [йу] аваз кушылмасын ачык итеп әйтергә күнектерү; сүз байлыгын үстерү һәм активлаштыру;балаларны ң игътибарын, күзәтүчәнлеген, кабул итү сәләтен үстерү;	Максат шигъри әсәрне аңлап кабул итүләренә ирешү, әсәр аша табигать дөньясына җәлеп итү, кышкы табигать турында мәгълүматбирү; йомшак, ап-ак сыйфатлары хисабына сүз байлыгын арттыруһәм активлаштыру;
Декабрь	Тема:З. Туфайлованың «Ул зу-у-у-р үскән» шигырен уку	Тема: Ә. Бикчәнтәеванының «Беренче адым»Шигырен уку	Тема: «Песи нечкәбил» бишек җырын җырлау	Тема: Ш. Маннуровның “Яратам” шигырен яттан өйрәнү
	Максат: утырткан, сипкән, үскән кебек эш-хәрәкәтне белдерә торган фигыльләр хисабына сүз байлыгын арттыру һәм активлаштыру, диалогик сөйләм күнекмәсе формалаштыру	Максат. балаларга шигырьнең эчтәлеген аңларга ярдәм итү, авырәйтелешле кайбер сүзләрне дөрес әйтергә өйрәтү;сорауларга җавап бирү күнекмәсен үстерү; күмәк эшчәнлек күнекмәсе тәрбияләү.	Максат:шигъри әсәрне аңлап кабул итүләренә ирешү, бишек җыры текстына туры китереп, хәрәкәтләр өйрәтү;балаларның игътибарын үстерү; фольклор әсәрләренә мәхәббәт тәрбияләү	Максат: Сүзлекне баету һәм активлаштыру, гаилә сүзен сөйләмдә куланырга өйрәтү

		.		
Гыйнвар	Кышкы каникуллар	Тема: . С. Летованың «Кар бабай»Хикәясен уку	Тема:М. Җәлилнең «Әтәч» шигырен уку	Тема: М.Җәлилнең «Маэмай» шигырен уку
		Максат: күләме буенча зур булмаган әдәби әсәрне күрсәтмәлелек кулланмыйча тыңлау һәм кабул итү, сорауларга аңлаешлыитеп җавап бирү осталыгын үстерүне дәвам итү, балаларның әңгәмәвакытында җиңел һәм иркен аралашуларына ирешү, сүз байлыгынарттыру;	Максат:балаларның игътибарын, кабул итү һәм тыңлау сәләтен үстерү; йорт кошларына карата шәф катьлелек тәрбияләү; кабул итү сәләтен, игътибарны, тыңлау осталыгын үстерү; йорт кошларына карата шәфкатьлелек тәрбияләү.	Максат: шигъри әсәрне аңлап кабул итүләренә ирешү, бармак театрыэлементлары н өйрәтүне дәвам итү, сүз байлыгын арттыру; кабул итү, хәтердә калдыру сәләтен үстерү; йорт хайваннарына карата шәфкатьлелек тәрбияләү.
Февраль	Тема:Җ. Тәрҗе мановның «Маэмай» шигырен уку	Тема: . «Кәккүк — Чыпчык» уены	Тема:«Карга әйтә» эндәшен уку	Тема: Г.Таһированың «Йокла, курчак» Шигырен уку
	Максат: шигъри әсәрне аңлап кабул итүләренә ирешү, аерым сүзләрне истә калдырырга өйрәтү; эткә карата миһербанлылык тәрбияләү	Максат: ачык итеп әйтергә өйрәтү,сүзлекне активлаштыру; балаларның эмоциональлеген үстерү;фольклор әсәрләре белән кызыксыну тәрбияләүне дәвам итү.	Максат: шигъри әсәрне аңлап кабул итүләренә ирешү, балаларныңкошлар турында белемнәрен арттыру һәм ныгыту, аларның тышкы кыяфәтенә игътибар итү, сүз байлыгын арттыру; балаларның игътибарын үстерү; кошлар белән кызыксыну теләге уяту	Максат: шигырьнең эчтәлеген аңлап кабул итүләренә ирешү, балаларның игътибарын үстерү; курчакка карата кайгыртучанлык тәрбияләү.Җиһазла р: коляскада йокларга яткырылган курчак, һәр балагаберәр курчак.
Март	Тема: Э. Шәрифуллинаның «Иң матур әни»	Тема: Р. Батулланың «Нурбәк» әкиятен уку	Тема. «Теремкәй»Рус халык әкиятен уку	Тема: Тема. «Тор-тор, тургай» такмагын уку
	Максат: Шигъри әсәрне тыңларга өйрәтүне дәвам итү; кайбер фразаларны кабатлатып, балаларның сөйләмен активлаштыру	Максат: әкиятне игътибар белән тыңларга өйрәтүне дәвам итү; уенчыкларда әкиятперсонажларын танырга һәм атарга өйрәтү; балаларның игътибарын үстерү; әкият геройлары белән кызыксыну	Бурычлар: балаларны яңа әсәр белән таныштыру, әкиятне аңлап кабул итүләренә ирешү; балаларның игътибарын үстерү; халык иҗаты белән кызыксыну тәрбияләү.	Максат: такмакның эчтәлеге белән таныштыру,әйтер гә күнектерү, аваз ияртемнәре хисабына балның сүз байлыгын арттыру;кабул итү сәләтен, игътибарны, хәтерне үстерү;

		тәрбияләү.		фольклор әсәрләре белән кызыксыну тәрбияләүне дәвам итү.
Апрель	Тема: . Ә.Каринын «Тавык» шигырен уку	Тема: «Йомры икмәк» рус халык экиятен уку	Тема:Г. Тукайның «Гали белән кәҗә» шигырен уку	Тема: «Тук-тук, тукран...» эндәшен уку
	Бурычлар: шигъри әсәрне тыңларга өйрәтүне дәвам итү,кайбер фразаларны кабатлатып, балаларның сөйләмен активлаштыру; балаларның игътибарын, кабул итү сәләтен, сорауларга җавапбирү осталыгын үстерү;әбиләргә карата ихтирам, ярату хисләре тәрбияләү.	Максат: балаларны «Йомры Икмәк» экияте белән таныштыру, экиятэчтәлеген аңларга ярдәм итү, сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү; кабул итү сәләтен, игътибарны үстерү; экиятләр белән кызыксындыру..	Максат: шигъри әсәрне аңлап кабул итүләренә ирешү, балаларда «Мин — дөньяның бер кешесе» дигән күзаллау булдыру; кәҗә, чирәм, сакал сүзләре хисабына сүзлек байлыгын киңәйтү, хәрәкәтләр өйрәтүне дәвам итү; балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын, уңай эмоцияләрен үстерү;	Максат: шигъри текстны тыңлау осталыгы формалаштыру, кошларбелән таныштыруны дәвам итү, балаларның игътибарын үстерү; кошларга карата шәфкатьлелек тәрбияләү.
Май	Тема: Ш. Галиевнең «Яз» ши гы рен уку	Тема: «Кояш, чык, чык!» эндәшен уку	Тема: Ә.Каринын «Чебиләр» шигырен	Тема:С. Сөләймانованың «Кызыл Әтәч»шигырен уку
	Максат:балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын, кызыксынучанлыгын үстерү;язгы табигать күренешләре белән соклану хисе тәрбияләү	Максат: балаларга эндәшнең эчтәлеген аңларга, сюжетны истә калдырырга ярдәм итү;балаларның тыңлый белү осталыгын, уңай эмоцияләрен үсте рү; күмәк эшчәнлек белән кызыксындыру.	Максат: күрсәтмәлелек кулланмыйча, шигъри әсәрне тыңларга өйрәтү, [ч] авазын дөрес әйтергә кү нектерү; балаларның уңай эмоцияләрен үстерү; йорт кошларына карата кайгыртучанлык тәрбияләү.	Максат:шигъри әсәрне тыңларга өйрәтү, гади сорауларга җавап бирүтеләге уяту, аваз ияртемнәрен өйрәтүне дәвам итү; балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын, хәтерен, тәрбияче күрсәтмәләрен үтәү осталыгын үстерү;йорт кошларына карата шәфкатьлелек тәрбияләү.

Сөйләм үстерү

Өченче яшьтәге балалар белән оештырылган эшчәнлек уен характерын ала. Шундый формаларның берсе булып бармак уеннары тора. Хәрәкәтләнү активлыгы югарырак булган саен,балаларның сөйләме тизрәк һәм яхшырак үсеш ала, сөйләм сыйфаты, төрлелеге белән аерылып тора. Бармак уеннары башмие эшчәнлегенә, интеллект үсешенә уңай йогынты ясый,гуманлылык, күрсәтмәлелек һ.б. төп педагогик принципларга таянып үткәрелә. Эшчәнлек төрләрен оештыру федераль дәүләт таләпләрендә каралган интегратив сыйфатлар формалаштыруга: физик яктан үсеш алган, төп культура-гигиена күнекмәләрен үзләштергән; кызыксынучан, актив; интеллектуаль һәм шәхси бурычларны чишә, кеше хәленә керә белүчән, эмоциональ; өлкәннәр һәм яшьтәшләре белән аралашу ысулларын, чараларын үзләштергән; үзе, гаиләсе, әйләнә-тирәсе, дәүләт, дөнья, табигать турында беренчел күзаллауларга ия булган; элементар гомум кабул ителгән нормаларны, үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен үзләштергән; беренчел кыйммәткә ия булган күзаллаулар нигезендә үзенең тәртибе белән идарә итүгә һәм үз гамәлләрен планлаштыруга сәләтле; өйрәтү эшчәнлегенең универсаль нигезләрен үзләштергән бала шәхесе тәрбияләүгә юнәлдерелә.

Сөйләм үстерү буенча перспектив план

ай	1нче атна	2 нче атна	3нче атна	4нче атна
Сентябрь			Тема:Юлда булсаң – бул өлгер.	Тема:Кем нәрсә эшли?
	Адаптация	Адаптация	Максат:.Балаларны юл йөрү кагыйдәләре белән таныштыруны дәвам итү, Урамның тротуар һәм машиналар йөри торган өлешен аерырга өйрәтү; түземлелек, дидактик уеннар белән кызыксыну тәрбияләү.	Максат балаларның сөйләмен үстерергә ярдәм итү, рәсемнәр карарга,анда сурәтләнгән предметларны һәм аларның сыйфатларын атарга,рәсемдә сурәтләнгән уенчыкны, предметны өстәлдә табып, исемен,гамәлен атый белергә өйрәтү; игътибарны, кабул итү сәләтен үстерү; уенчыкларга карата сакчыл мөнәсәбәт тәрбияләү.
Октябрь	Тема: Уенчыклар бездә кунакта	Тема: Пирамидалар	Тема: . Яшелчәләр	Тема:«Жил исә» уен күнегүе. «Кем нәрсә ашый?»дидактик күнегүе
	Максат: төсне, зурлыкны, эш-гамәлне белдерә торган сүзләр (зур,кечкенә, яшел, кызыл, утырт, эчерт, керт) хисабына балаларныңсүз	Максат: балаларны предметларның зурлыгын, төсен билгеләргә	Максат: яшелчәләрне белдерә торган исемнәр (бәрәңге, помидор, суган,	Максат: балаларның төсләр турындагы күзаллавын ныгыту, җәнлекләрнең нәрсә ашавы турындагы

	байлыгын арттыру, аралашу осталыгы формалаштыру; балаларның предметны исеме, төсе, зурлыгы буенча табуосталыгын, сенсор тою сәләтен, игътибарын, хәтерен үстерү; .	өйрәтү; төсне (кызыл, яшел, сары, зәңгәр), зурлыкны (зур, кечкенә, зуррак, кечкенәрәк, иң зурысы, иң кечкенәсе) белдерә торган сүзләрярдәмендә сүз байлыгын арттыру; аваз иялтемнәрен ачык әйтүдәкүнектерү; игътибарны, кабул итүне, сенсор тою сәләтен үстерү;	кишер) һәм аларның үзлекләрен белдерә торган сүзләр хисабына балаларның сүзлеген баету, яшелчәләрне танырга өйрә тү,сөйләмнең грамматик төзелешен камилләштерү;бал аларның сенсор тою сәләтен үстерү;яшелчәләр, аларның файдасы турында мәгълүмат бирү.	белемнәрен ачыклау; ялап эчә,кимерә, чүпли, ашый фигыльләрен сөйләмдә активлаштыру; авызаша һаваны әкрен, салмак кына чыгарырга өйрәтү;игътибарны, күзәтүчәнлекне үстерү;җәнлекләргә, кошларга карата кызыксыну тәрбияләү.
Ноябрь	Тема:Урманда	Тема: Алсу бүлмәсе	Тема: «Бу өйдә кем яши?» Дидактик уены	Тема:Әминәнең туган көненә килегез
	Максат:балаларның олылар белән аралашу теләген хуплау, исем һәмсыйфатларны кулланырга өйрәтү: йомшак йонлы койрык, озынколаклы куян, юан тәпиле аю, соры бүре; кыргый хайваннарныңтышкы билгеләрен һәм гадәтләрен белдерә торган сүзләр хисабынасүзлекне активлаштыру (төлке бара, куян сикерә, аю алпан-тилпәнйөри һ.б.); ишетү игътибарын, координацияне, ритм хисен үстерү; кыргый хайваннарга карата кызыксыну тәрбияләү.	Максат: балаларны өй җиһазларын таный һәм атый белергә өйрәтү;өстәл, урындык, карават, шкаф, көзге кебек исемнәр хисабына сүзлекне активлаштыру, сөйләмнең грамматик төзелешен камилләштерү;бал аларның эмоциональлеген, кызыксынуларын үстерү;эшчәнлект ә бергәләп катнашу теләге тәрбияләү.	Максат: төркемгә йөрүче балаларның исемнәрен истә калды рыргаярдәм итү, фигыльләрне хәзерге һәм киләчәк заманда кул ла на белергә өйрәтү, сорауны белдерә торган сүзләрне кулланырга күнектерү; игътибарны, кабул итү сәләтен, диалогик сөйләмне үстерү;гаилә турындагы күзаллауны киңәйтү, уенчыкны карауны балаларны җәлеп итү.	Максат: [к] һәм [к] авазларының сүзләрдә һәм сөйләмдә дөрес әйтелешен ныгыту, килеш кушымчаларын дөрес әйтергә өйрәтү, савыт-саба ларны белдерә торган сүзләр хисабына сүз байлыгын арттыруһәм активлаштыру, гомумиләштерүче сүзләрне (савыт-саба) аңлыйһәм куллана белүләренә ирешү, җөмләләр белән җавап бирергәкүнекте рүне дәвам итү; инициативалы сөйләмне, игътибарны, хәтерне үстерү, башкаларга мөрәҗәгать итәргә теләк тудыру; үзара аралашуга омтылыш тәрбияләү.
Декабрь	Тема:Минем гаиләм	Тема:Купшы чыршы	Тема: Куян чыршы янында	Тема:Песи белән кәҗә чыршы янында
	Максат: сөйләмдә ягымлы сүзләрне (әти — әтием, әни — әнием, әби —әбием, се нел — сең лем) кулланырга өйрәтү; [ә]	Максат:сузык һәм тартык авазларны, аваз иялтемнәрен ачык әйтергә,түбәндә	Максат: сөйләмдә бәйлек сүзләрне (эчендә, артында, астында, өстендә) кулланырга,	Максат: балаларны тәрбияче сорауларына җавап бирергә өйрәтүнедәвам итү, сөйләмдә фигыльләр һәм

	авазының әйтелешенныгыту, аны ачык, тиешле дәрәҗәдә кычкырып әйтүләренә ирешү,тәрбияче сорауларына җавап бирергә күнектерү; игътибарны, хәтерне үстерү; зурлар һәм үз яшьтәшләре беләнирекле аралашуларына ирешү; гаилә әгъзаларына ихтирам тәрбияләү.	сүзен сөйләмдә кулланырга өйрәтү; сыйфатларны дөрескулланырга күнектерү;сораулара га җавап бирү осталыгын, игътибарны, күзәтүчәнлекне үстерү;табигатькә соклану хисләре тәрбияләү.	кайда? кая? сорауларына җавап бирергә, тәрбиячеһәм иптәшләре белән ирекле аралашырга өйрәтүне дәвам итү; тавыш көчен дөрес куллану осталыгы формалаштыру; игътибарны үстерү, тәрбияче күрсәтмәләрен үтәүдә күнектерү; нәфис сүз белән кызыксыну тәрбияләү.	сыйфатлар кул ла нуны активлаштыру; [ж] авазын иҗекләрдә, сүзләрдә һәм җөмләләрдә дөресһәм ачык әйтүләренә ирешү; авазияр тем нәрен кабатлаганда, тавыш көчен җайлый белергә күнектерү; игътибарны, кабул итү сәләтен, тәрбияче күрсәтмәләрен үтәүосталыгын үстерү; хайваннарга карата мәрхәмәтлелек тәрбияләү.
Январь	Кышкы каникуллар	Тема: «Тылсымлы» таякчык	Тема: Кошлар	Тема: . Юлны чистартабыз
		Максат: балаларны сузык һәм тартык авазларны, аерым сүзләрнеачык итеп әйтергә өйрәтү; төсләр турындагы күзаллауларын ныгыту, төсне белдерә торган сыйфатларны активлаштыру; балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын, ишетү осталыгын үстерү;эшчәнлект ә бергәләп шөгыльләнү теләге тәрбияләү.Авазла рны дөрес артикуляция белән әйтергә өйрәтү, игътибарлылык тәрбияләү, чиста сөйләм күнекмәләрен үстерү, актив сүзлек булдыру.	Максат:балаларны аваз ияртемнәрен дөрес һәм ачык итеп әйтер гә,алардан фигыльләр (гөр — гөрли, чырык — чыркылдый, кар — каркылдый) ясарга өйрәтү; гомумиләштерүче сүзләрне (та вык, этәч,каз — йорт кошлары) кулланырга күнектерү; кош исемнәрен, гәүдәөлешләрен, хәрәкәтләрне белдерүче сүзләр хисабына сүз байлыгынактивла штыру, балаларны кошлар белән таныштыруны дәвам итү; балаларның игътибарын, хәтерен, сөйләмен үстерү; кошларга карата кызыксыну,	Максат:балаларның кыш һәм кыш көне башкарыла торган хезмәткүнекмәләре турындагы белемнәрен формалаштыру, көрәк беләнэшләргә өйрәтү, ишегалды җыештыручы хезмәте белән таныштыру; балаларның сүз байлыгын арттыру һәм активлаштыру, аерымсүзтезмәләрне (зур көрәк, кечкенә көрәк, ак кар, күп кар, әз кар)дөрес әйтергә өйрәтү; хезмәт күнекмәләрен, кеше хәрәкәтләрен имитацияләү осталыгын үстерү;зурларга ярдәм итү һәм гади хезмәт хәрәкәтләре үтәү теләгетәрбияләү.

			кайгыртучанлык тәрбияләү.	
Февраль	Тема: Йөк машинасы	Тема:Машина һәм самолёт	Тема:«Шундый ук предметны тап» дидактик уены	Тема: Алсу бездә кунакта
	Максат: машина, аның өлешләре турында белемнәрен арттыру, комһәм аның үзлекләре белән таныштыру, машинаның төрен, өлешләрен, комның үзлекләрен белдерә торган исемнәр, сыйфатлархисабына сүзлекне активлаштыру; [в], [п] авазларын дөрес әйтүдәкүнектерү;кызыксы нучанлыкны, кабул итү сәләтен үстерү; тәрбияче һәм яшьтәшләре белән аралашу теләге тәрбияләү.,	Максат: балаларны уенчыкларның өлешләрен, төсен, формасын аерырга һәм атарга өйрәтү; исемнәрне сыйфатлар белән яраклаштырукүне кмәләре формалаштыруны дәвам итү; [у] сузык авазын әйтүдәкүнектерү, сүзлекне активлаштыру; уенчыклар белән таныштыруны дәвам итү; балаларның нинди? кайда? нәрсә ташый? сорауларына төзекгади җөмләләр белән җавап бирү осталыгын, игътибарын үстерү; шофёр, очучы һөнәрләренә хөрмәт тәрбияләү.	Максат: үз фикерләрен грамматик яктан дөрес итеп ике-өч сүздәнторган гади җөмләләр белән белдерергә өйрәтү, гомуми ләштерүкүнекмәсе булдыру, предметларны чынбарлыкта һәм рәсемдә танырга өйрәтү, предметларның билгеләнешен ачыклау, сүз байлыгын арттыру һәм активлаштыру;тәр бияче сорауларына гади җөмлә белән тулы җавап бирүосталыгын, игътибарны, сенсор тою сәләтен үстерү; гигиена күнекмәләре тәрбияләү.балалар ны сузык һәм тартык авазларны, аерым үзләрне ачык итеп әйтергә өйрәтү, төсләр турындагы күзаллауларын ныгыту, сүзлекне баету;	Максат::балаларга табиб, полиция хезмәткәре һөнәрләре турындамәгълүмат бирү; грамматик яктан җөмләләрне аңларга һәм аларнысөйләмдә дөрес кулланырга өйрәтүне дәвам итү; игътибарны, хәтерне, күзәтүчәнлекне, кабул итү сәләтен үстерү; һөнәрләргә карата кызыксыну тәрбияләү.Тәрбияче биргән сорауларга җавап бирергә гадәтләндерү,уенчыкның нинди материалдан ясалуын әйтеп бирергә өйрәтү, пластмасса, агач, тукымадан ясалган уенчыклар турында сөйләү
Март	Тема:Безнең әниләр (сюжетлы рәсемнәр карау)	Тема: Мәрьямне табыйк	Тема: Бармак уены белән таныштыру.	Тема:«Паровоз» дидактик күнегүе
	Максат:балаларны әниләр һөнәренә кагылышлы сю-жетлы кечкенә рәсемнәрнең эчтәлеген аңларга өйрәтү, эш-хәрәкәтне белдерә торган	Максат:: балаларны кайда? кая? сорауларына җавап бирергә; сөйләмдәөстенә, артына, астына	Максат: халык авыз иҗаты белән таныштыруны дәвам итү, катлаулыбулмаган фразаларны	Максат: төсләрне белдерә торган сыйфатлар хисабына балаларныңсөйләмен баету (кызыл, яшел, сары), [ү] авазының дөрес

	сүзләр хисабына балаларның сүз байлыгын киңәйтү	сүзләрен кулланырга өйрәтү; балаларның игътибарын, хәтерен үстерү;уен белән кызыксыну тәрбияләү.Балаларның сезонлы үзгәрешләр турындагы белемнәрен гомумиләштерү, сорауларга тулы һәм дөрес җавап бирергә өйрәтү, монологик сөйләм күнекмәләре бирү.	кулланууда күнектерү, йорт хайваннарыныңисемнәрен ныгыту; мөгри, кычкыра, мияулый, өрә фигыльләре хисабына балаларның сүзлеген активлаштыру; [м], [у] авазларын дөресәйтергә өйрәтү; хәтерне, кабул итү сәләтен, авазларны әйтү күнекмәләренүстерү; халык авыз иҗатына, йорт хайваннарына карата кызыксынутәрбияләү.	әйтелешенә ирешү; балаларның игътибарын, кабул итү сәләтен, төсләрне тануһәм атау осталыгын үстерү; эшчәнлеккә карата кызыксыну, күмәк эшчәнлек белән шөгеллэнугэ кызыксыну уяту.
Апрель	Тема: Бүлмә гөлләре	Тема: «Чуар тавык» әкиятен уку	Тема: Язгы урманда	Тема: Бозау, бәрән, колын, кәҗә бәтие,Сез кайда?
	Максат: балаларның гади сорауларга җавап бирү осталыгын камилләштерү, бүлмә гөлләренең өлешләрен өйрәтү, аларның сыйфатбилгеләрен белдерә торган сүзләр хисабына сүзлекне баету; гөлләр белән кызыксынуларын үстерү; гөлләрне караганда, өлкәннәргә ярдәм итү теләге тәрбияләү.	Максат: балаларны халык авыз иҗаты әсәрләре белән таныштыруныдәвам итү, әкиятне тыңлау теләге тудыру; чуар, күкәй, алтын, гади,тычкан кебек сүзләр хисабына балаларның сүзлеген баету; тәрбияче башлаган җөмләне дәвам итү осталыгын, хәтерне,игътибарны, кабул итү сәләтен үстерү; әкият персонажларына карата кызыксыну тәрбияләү.	Максат: кайда? нинди? сорауларына җавап бирергә өйрәтү; өстә,агач төбендә сүзләрен куллану хисабына сөйләмнең грамматиктөзелешен камилләштерү; аваз ияртемнәрен дөрес әйтүдә күнектерү; [ш] авазының дөрес әйтелешен ныгыту, ел фасылларынабәйле табигатьтәге үзгәрешләр турында белемнәрен формалаштыруны дәвам итү; балаларның игътибарын, күзәтүчәнлеген үстерү; табигать объектларына сакчыл караш	Максат: балаларның йорт хайваннары турындагы белемнәрен киңәйтү; бозау, бәрән, колын, кәҗә бәтие сүзләре хисабына сүзлекнебаету һәм активлаштыру, тәрбияче күрсәтмәләрен үтәү осталыгыформалаштыру; игътибарны, хәтерне үстерү;башкаларга ярдәм итү теләге, тыңлаучанлык, хайваннаргакарата кайгыртучанлык тәрбияләү.

			тәрбияләү.	
Май	Тема:. Балалар бакчасы ишегалдында	Тема: Кызыксынучан тел	Тема:Зоопарк	Тема: Рәхмәт, җәй!
	Максат: исемнәр, фигыльләр, сыйфатлар хисабына сүз байлыгын үстерү, фигыльләрне һәм сыйфатларны исемнәр белән яраклаштырудакүнектерү; балаларны бакча ишегалдында үсә торган үсемлекләрисеме белән таныштыруны дәвам итү, табигатьтәге сезонлы үзгәрешләр турын да белемнәрен киңәйтү;төсләрне, матурлыкны белдерүче сыйфатлар ярдәмендә сөйләм теле компонентларын үстерү;табигать объектларына карата кызыксыну, хезмәткә хөрмәттәрбияләү.	Максат: балаларны [т], [д], [к], [к] авазлары кергән аваз ияртемнәренәйтер гә өйрәтү; аваз ияртемнәрен калын һәм нечкә тавыш беләнәйтүдә күнектерү; [т], [д], [к], [к] авазларының сүзләрдә, фразалардадөрес әйтелешенә ирешү; балаларның кабул итү сәләтен, игътибарын үстерү; игътибарлылык тәрбияләү.	Максат: җылы якта яшәүче кайбер хайваннар белән таныштыру; сөй-ләмдә исемнәрне берлек һәм күплек санда дөрес кулланырга өйрәтүне дәвам итү; сөйләшеп, әңгәмә корырга өйрәтү; кабул итү сәләтен, игътибарны үстерү;җылы як хайваннарына карата сакчыл караш тәрбияләү.	Максат: балаларны яшелчәләрне, җиләк-җимешләрне тәме буенчаaерырга өйрәтүне дәвам итү; яшелчәләр, җиләк-җимешләр, агачлартурындагы белемнәрен киңәйтү; кабул итү сәләтен, игътибарны үстерү;игътибар белән тыңларга өйрәтү, табигатькә сакчыл караштәрбияләү.

Иҗтимагый-шәхси үсеш

Тирә-юньдәгеләргә карата кызыксыну һәм дусларча мөнәсәбәт тәрбияләү. Туган телдә ышанычлы аралашу шарт-лары тудыру. Әйләнә-тирә дөнья, туган шәһәр (авыл), респу-блика вакыйгалары турындагы төрле мәгълүмат чыганагы буларак, балаларның өлкәннәр белән аралашуга ихтыяҗын хуплау.Культуралы аралашу күнекмәләре булдыру (әңгәмәдәше-нең милләтенә карап, ачык йөз белән шул телдә исәнләшү һәм сабуллашу; үтенеч, тәкъдимнәрне әдәпле итеп белдерү; ярдәм, сый-хөрмәт өчен рәхмәт белдерү; яшьтәшенә исеме белән ягымлы итеп эндәшү, килешмәү яки канәгать булмауны әдәпле генә аңлата белү).Балаларны республиканың истәлекле төп бәйрәмнәре белән таныштыру. Балалар бакчасы тормышы, республикадагы, илдәге вакыйгаларга мөнәсәбәтле булу хисе тәрбияләү. Әйләнә-тирә тормыш, әдәби әсәрләр һәм мультфильмнарның эчтәлегеннән чыгып, күңеленә ошаган ике-өч бала белән уеннар оештыра; «Чәкчәк пешерәбез» һ. б. типтагы уен күнегүләрендә уен гамәлләрен башкара белергә өйрәтү. Балаларның тормыш тәҗрибәсен, предметлы-уенлы мохитне, уйнау культурасын баетып, татар һәм рус халыкларының көндәлек тормышын чагылдыра торган сюжетлы-рольле уен-нар оештыру өчен шартлар булдыру. Балаларга уен өчен мөстәкыйль рәвештә милли уенчыклар, бизәнү-ясану әйберләре, киемнәр һ. б. сайларга ярдәм итү.Персонаж белән бәйләнешкә керүнең беренче тәҗрибәсен (курчак Алсу концерт күрсәтә), өлкәннәр

белән аралашу даирәсен киңәйтү (әби авылга кунакка чакыра) юлы белән, сәхнәләштерелгән уеннарга кызыксыну уяту.Авазлар белән башкарыла торган уен-гамәлләргә җавапбирү, татар композиторлары музыкасы астында һәм яңгы-раган сүзгә (татар поэзиясе һәм кече фольклор әсәрләрен-дәге) хайван һәм кошларга охшатып хәрәкәтләр ясау теләге уяту.Халык уенчыклары, курчак театры персонажлары, музы-каль уенчыклар (курай, гармун һ . б.) белән күңел ачу уеннары оештыру. Гаилә әгъзалары (әти-әни, бабай-әби, абый-эне, апа-сеңел), аларның исемнәре, бер-берләрен кайгырту ысуллары турында күзаллаулар формалаштыру; өлкәннәрнең үтенеч һәм йомыш-ларын үтисе, гаилә әгъзалары белән уртак хезмәттә катнашасы килү теләкләрен хуплау. Ата-ана һәм башка якын кешеләргә карата игътибарлы мөнәсәбәт тәрбияләү.

«Хезмәт» белем бирү өлкәсе эчтәлеге балаларда хезмәткә уңай мөнәсәбәт формалаштыру максатын тормышка ашы-руга юнәлтелә һәм белем бирү бурычларынбилгели.Кече фольклор жанрлары ярдәмендә балаларда хезмәт эшчәнлеге турында кайбер күзаллаулар формалаштыру. Ба-лаларның үз-үзләренә хезмәт күрсәтү һәм хезмәт эшчәнлек-ләре (хуҗалык-көнкүреш хезмәте, табигатьтәге хезмәт) бары-шында татар халык мәкальләрен файдалану.Әти-әниләрнең балалар аңлый торган һөнәрләре (табиб, са-тучы, шофёр, төзүче һ. б.) белән таныштыру.

Кулланылган әдәбият исемлеге:

1. Хәзрәтова, Ф. В.Туган телдә сөйләшәбез. Балалар бакчасында татартелендә тәрбия һәм белем бирү (беренче кече яшь тәгеләр төр кеме) : тәрбиячеләр өчен мето дик кулланма/Ф. В. Хәзрәтова, З. Г. Шәрәфет динова, И. Җ. Хәби бул лина.— Казан : Татар. кит. нәшр., 2012.— 191 б.
2. Балалар бакчасында тәрбия һәм белем бирү программасы / төз.: К. В. Закирова, Р. А. Борһанова. — Казан : Хәтер, 2000.
3. Гөлбакча : балалар бакчалары өчен хрестоматия : балалар бакчаларында эшләүче тәрбиячеләр өчен кулланма. — Казан : Та-тар. кит. нәшр., 1990.
4. Гөлбостан : балалар бакчасында телләр үстерү өчен методик кулланма / Ф. Г. Агнабаева, Г. Р. Елкыбаева, А. З. Нарынбаева, М. Р. Ха рисова, Р. И. Әминева. — Өфе : Китап, 2010. — 416 б.
5. От рождения до школы : примерная основная общеобразо-вательная программа дошкольного образования / под ред. Н. Е. Вераксы, Т. С. Комаровой, М. А. Васильевой. — М.: Мозаика-Синтез, 2010. — 304 с.
6. Раушан көзге : татар балалар әдәбиятыннан хрестома-тия : педагогия училищеларының мәктәпкәчә яшьтәге балалар-ны тәрбияләү бүлеге өчен кулланма. — Казан : Мәгариф, 1993. — 255 б.
7. Лайзане С. Я. Физическая культура для малышей. Пособие для воспитателя дет. сада. «Просвещение», 1978.158 с. с ил.
8. Д.Н. Колдина Лепка и рисование с детьми 2-3 лет. Конспекты занятий. – М.: Мозайка- синтез, 2007.-056 с.
9. Лыкова И.А. Изобразительная деятельность в детском саду:младшая группа: планирование, конспекты занятий, методические рекомендацииМ.: «КАРАПУЗ-ДИДАКТИКА», 2007. - 144 с.